

Obsah

Předmluva	7
1 Úvod do správy společnosti	12
1.1 Historický vývoj problematiky	12
1.2 Vymezení pojmu správy společnosti	18
1.3 Předmět správy společnosti	20
1.4 Interdisciplinární charakter správy společnosti	22
2 Teoretická východiska správy společnosti	26
2.1 Právo a ekonomie	26
2.2 Vlastnická práva a institucionální ekonomie	29
2.3 Smluvní vztahy	40
2.4 Teoretické základy správy společnosti	41
2.4.1 Problém zastupitelnosti a náklady zastupitelnosti	42
2.4.2 Oddělení vlastnictví od řízení a informační asymetrie	43
2.4.3 Úplná a neúplná smlouva	44
2.4.4 Motivační schéma manažerů a akcionářů	46
2.4.5 Volnost v jednání manažerů	47
2.4.6 Pobídkové smlouvy	48
2.4.7 Morální hazard	48
2.5 Teorie správy společnosti	49
2.5.1 Teorie zastupitelnosti	51
2.5.2 Teorie správcovství	52
2.5.3 Teorie zájmových skupin	53
3 Systémy vlastnické kontroly	58
3.1 Rámec vlastnické kontroly společnosti	58
3.2 Financování bez kontroly	59
3.3 Právní ochrana	59
3.4 Mechanismy vlastnické kontroly	61
3.5 Vnitřní vlastnická kontrola společnosti	61
3.5.1 Kontrola prostřednictvím kmenového jmění	62
3.5.2 Kontrola prostřednictvím dluhu	63
3.5.3 Kontrola prostřednictvím finančních zprostředkovatelů	65
3.5.4 Efektivní kapitálová struktura moderní společnosti	65
3.5.5 Institucionální báze vnitřní kontroly společnosti	66
3.6 Vnější vlastnická kontrola společnosti	67
3.6.1 Trh pro kontrolu společnosti	67
3.6.2 Účinnost trhu pro kontrolu společnosti	69
3.6.3 Praxe v oblasti převzetí a metody obrany	70
3.6.4 Ochrana minoritních akcionářů při převzetí	75
3.6.5 Transakční náklady převzetí	76
3.6.6 Institucionální báze vnější kontroly společnosti	77

3.7	Specifické otázky vlastnické kontroly	78
3.7.1	Velcí akcionáři a velcí věřitelé	78
3.7.2	Převzetí	80
3.7.3	Volba dluh versus kmenové jmění	80
3.7.4	Výkupy akcií na dluh	81
3.8	Základní charakteristiky a srovnání systémů vlastnické kontroly společností	82
3.8.1	Systém vnitřní kontroly založený na bankách	82
3.8.2	Systém vnější kontroly založený na trhu	84
3.8.3	Srovnání vlastnické struktury v obou systémech	86
3.8.4	Srovnání typu financování v obou systémech	87
3.9	Vývojové tendence	90
3.9.1	Hledání reformy vlastnické kontroly společností	90
3.9.2	Evoluce systémů vlastnické kontroly pro země v transformaci	94
4	Správní orgány	98
4.1	Vymezení funkce správních orgánů	98
4.2	Struktury správních orgánů	100
4.2.1	Správní orgán složený z výkonných ředitelů	101
4.2.2	Správní orgán s převahou výkonných ředitelů	102
4.2.3	Správní orgán s převahou vnějších (neexekutivních) ředitelů	102
4.2.4	Dvouúrovňový správní orgán	103
4.3	Modely správních orgánů	104
4.3.1	Dva typy modelů správních orgánů	104
4.3.2	Dvouúrovňový model	107
4.3.3	Jednouúrovňový model	108
4.3.4	Japonská varianta	110
4.3.5	Česká varianta	112
4.4	Odměňování manažerů a členů správních orgánů	118
4.4.1	Výchozí podmínky	118
4.4.2	Metody odměňování	122
4.4.3	Situace v České republice	125
4.5	Vývojové tendence	128
5	Nástroje správy společností	132
5.1	Základní východiska	132
5.2	Systémové nástroje správy společností	134
5.2.1	Tržní nástroje správy společností	134
5.2.2	Správní orgány jako nástroj správy společností	136
5.2.3	Akcionářský aktivismus jako nástroj řízení a správy	138
5.3	Samoregulační podpůrné nástroje	138
5.3.1	Historické ohlédnutí	138
5.3.2	Princip a formy samoregulačních nástrojů	139
5.3.3	Klasifikace forem samoregulačních podpůrných nástrojů	139

5.3.4 Základní přehled vybraných přístupů	140
5.3.5 Cadburyho kodex nejlepší praxe	143
5.3.6 Zpráva Greenbury	144
5.3.7 Hampelova komise, Turnbullova zpráva a sjednocený kodex	145
5.3.8 Zásady OECD	145
5.3.9 Český Kodex správy a řízení společností	147
5.4 Kvantitativní přístupy k hodnocení správy společností	147
5.4.1 Korelace mezi úrovní správy a úspěšností podniku	148
5.4.2 Měření úrovně správy	149
5.4.3 Výběr objektivních kvantitativních ukazatelů	150
5.4.4 Metodika AKTION	151
5.4.5 Další kvantitativní přístupy	153
5.4.6 Ratingové systémy pro hodnocení správy společností	154
5.5 Hodnocení úrovně správy společností ve výroční zprávě	157
6 Praxe správy společností	160
6.1 Praxe správy společností evropského kontinentu	160
6.1.1 Praxe správy společností v Německu	162
6.1.2 Praxe správy společností ve Francii	166
6.1.3 Praxe správy společností ve Velké Británii	167
6.3 Praxe správy společností v USA	172
6.4 Praxe správy společností v Japonsku	174
6.5 Praxe správy společností v zemích střední a východní Evropy	175
6.6 Praxe správy společností v České republice	177
6.6.1 Restrukturalizace vlastnických vztahů: česká privatizace	177
6.6.2 Vlastnická a finanční struktura českých společností	189
6.6.3 Reálné struktury českých akciových společností v postprivatizačním období	190
6.6.4 Současnost a budoucnost českého přístupu k vlastnické kontrole	192
7 Selhání a skandály správy společností	197
7.1 Etická východiska	197
7.2 Společenská odpovědnost podniku	198
7.2.1 Společenská odpovědnost podniku podle Carrolla	198
7.2.2 Přístup EU	200
7.2.3 Měření společenské odpovědnosti podniku	200
7.3 Vybrané případy selhání a skandálů správy společností	201
7.4 Morální hazard a neetické akce v kontextu správy společností v České republice v postprivatizačním období	207
7.5 Právní ochrana proti selhání správy společností	210
Případové studie	214
1. Krach firmy Enron	214
2. Kauza TV Nova	221
3. Kauza IPB	246
4. Kauza Východoslovenské železářny	264

Seznam obrázků	.267
Seznam tabulek	.267
Použitá literatura	.268

Autorský kolektiv:

- Prof. Ing. Miroslav Hučka, CSc. – úvod, kap. 3, kap. 4 (části 4.3.1, 4.3.5, 4.6), kap. 6, kap. 7 (části 7.1, 7.4, 7.5, 7.6), celková koncepce a redakce textu
- Prof. Ing. Milan Malý, CSc. – kap. 2 (část 2.5), kap. 3 (část 3.6.4), kap. 4 (části 4.1, 4.3, 4.4, 4.5), kap. 5, kap. 7 (části 7.2, 7.3), případové studie 1, 2 a 3, celková koncepce a redakce textu
- Dr. Ing. Zuzana Čvančarová – kap. 4 (část 4.2)
- Doc. Ing. Tomáš Ježek, CSc. – kap. 2 (část 2.1), kap. 6 (část 6.6.1)
- PhDr. František Okruhlica, Ph.D. – kap. 1, kap. 2 (část 2.2, 2.3, 2.4), kap. 5 (část 5.5), případová studie 4